

Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις στην Ελλάδα:
Πού εντοπίζεται το κοινωνικό στη θεωρία και στην πράξη;

Οικονομολόγος, Δρ. στην Κοινωνική Οικονομία,
Παρατηρητήριο Κοινωνικών και Οικονομικών Εξελίξεων, ΙΝΕ ΓΣΕΕ
sof_adam77@yahoo.gr

**Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας,
Αθήνα, Νοέμβριος 20-21, 2014**

Στόχοι

- Προσδιορίσουμε κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα
- Αντιληφθούμε το κοινωνικό στις κοινωνικές επιχειρήεις
- ΚΟΙΝΣΕΠ στην Ελλάδα, δεδομένα μητρώου
- Ελλείψεις και ασυνέχειες
- Προτάσεις πολιτικής

Εννοιολογικές προσεγγίσεις του τρίτου τομέα

Έννοια	Αλληλέγγυα Οικονομία	Κοινωνική Οικονομία	Μη Κερδοσκοπικός Τομέας
Ορισμός	<p>Οικονομικές δραστηριότητες με μια διττή στόχευση: οικονομική διότι επιχειρούν να δημιουργήσουν οικονομικές σχέσεις με βάση την αμοιβαιότητα και σε συνδυασμό με πόρους από την αγορά και την αναδιανομή του κράτους, πολιτική διότι επιχειρούν να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν αυτόνομους δημόσιους χώρους όπου συζητούνται σκοποί και μέσα.</p>	<p>Οικονομικές δραστηριότητες που διεξάγονται από επιχειρήσεις, κυρίως συνεταιρισμούς, ενώσεις και κοινωνίες αλληλοβοήθειας και εμφορούνται από τις ακόλουθες αρχές: Προτεραιότητα στις υπηρεσίες προς τα μέλη και την κοινότητα και όχι στο κέρδος Αυτόνομη διοίκηση Δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων Προβάδισμα στα μέλη και στην εργασία έναντι του κεφαλαίου στη διανομή των κερδών.</p>	<p>Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: Θεσμική μορφή (νομικό πρόσωπο) Διάκριση από το κράτος και τους φορείς του (ιδιωτικές) Αυτοδιοίκηση (κανόνες και διαδικασία λήψης αποφάσεων) Απαγόρευση διανομής κερδών Εθελοντισμός (σύνθεση Δ.Σ., εθελοντική εργασία)</p>

Τοποθετώντας την κοινωνική οικονομία στον πραγματικό κόσμο

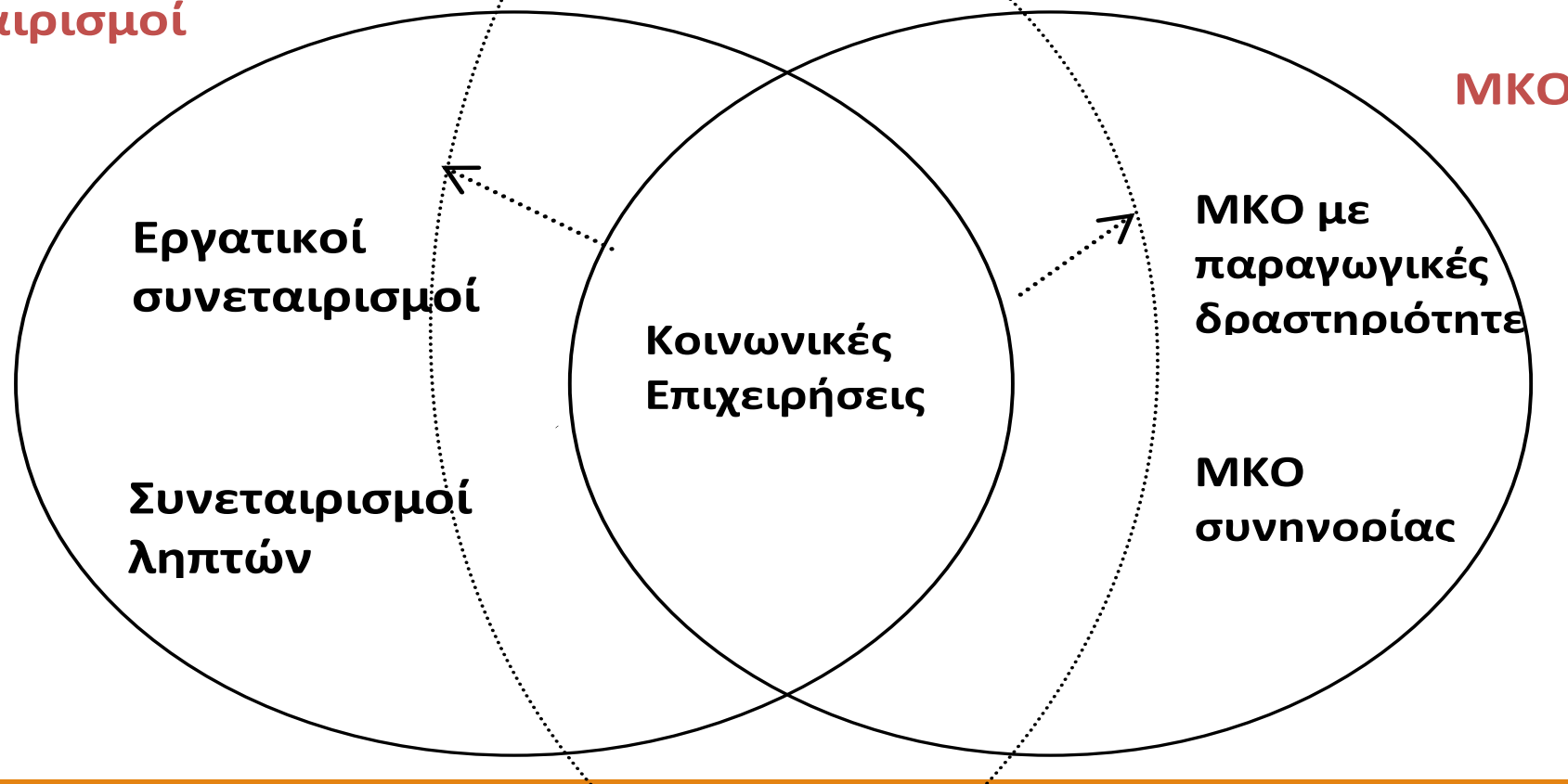

Πηγή: Pestoff (2004)

Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Μ.Κ.Ο. με δραστηριότητα που δημιουργεί έσοδα	Κοινωνική επιχείρηση	Κοινωνικά υπεύθυνη επιχείρηση	Εταιρία με δράσεις κοινωνικής υπευθυνότητας
--	----------------------	-------------------------------	---

Συνεταιρισμοί

Ο ιδεατός τύπος των κοινωνικών επιχειρήσεων

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ
Συνεχής οικονομική δραστηριότητα	Στόχος το όφελος στην κοινότητα/ομάδα
Υψηλός βαθμός αυτονομίας	Συλλογική διάσταση
Ανάληψη ρίσκου	Η συμμετοχή στις αποφάσεις δεν καθορίζεται από τη συνεισφορά κεφαλαίου
Minimum αμειβόμενης εργασίας	Πολυεταιρικότητα (ακόμα και χρήστες/πελάτες)
	Περιορισμένη διανομή κερδών

Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο: Ν. 4019/2011

3 τύποι ΚΟΙΝΣΕΠ

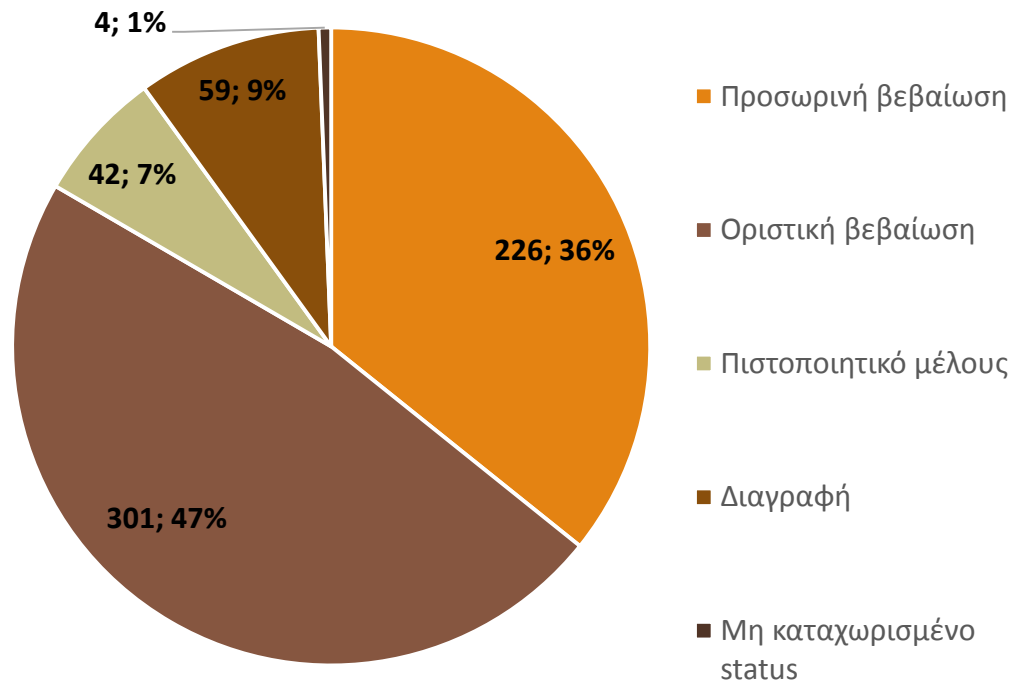
- Ένταξης: Ευάλωτες ομάδες $\geq 40\%$, περιλαμβάνουν όλες τις μορφές αναπηρίας, τους ανήλικους παραβάτες, αποφυλακισμένους, οροθετικούς, (απ-)εξαρτημένους. Μόνο σε ΚΟΙΝΣΕΠ ένταξης επιτρέπεται η συμμετοχή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.
- Κοινωνικής φροντίδας: παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε ΑμεΑ, παιδιά, ηλικιωμένους, χρόνια πάσχοντες.
- Συλλογικού, παραγωγικού σκοπού: ικανοποίηση αναγκών συλλογικότητας (πολιτισμός, περιβάλλον, οικολογία, εκπαίδευση, παροχές κοινής ωφέλειας, αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων).

Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο, ΚΟΙΝΣΕΠ (4019/2011)

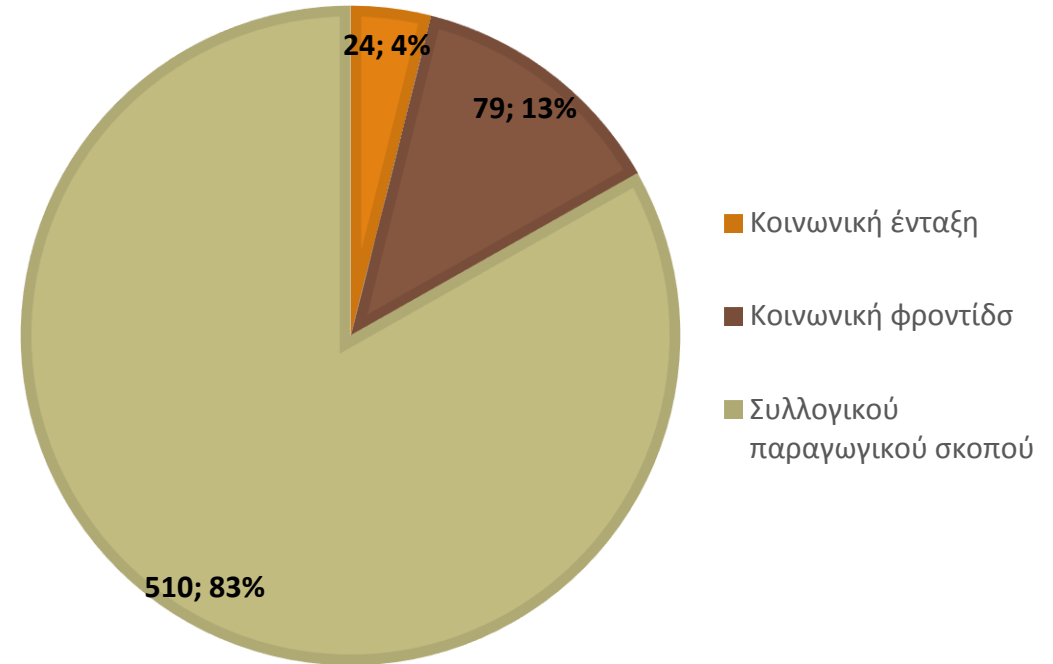
Πεδίο εφαρμογής	Προβλέψεις
Συλλογική διάσταση	7 ένταξης, 5 για τις άλλες δύο κατηγορίες. Νομικά πρόσωπα 1/3 των μελών. ΝΠΔΔ μόνο σε ΚΟΙΝΣΕΠ ένταξης.
Η συμμετοχή στις αποφάσεις δεν καθορίζεται από τη συνεισφορά κεφαλαίου	Μία ψήφος ανεξάρτητα από τον αριθμό των μερίδων
Συμμετοχική διαδικασία λήψης αποφάσεων	Γενική Συνέλευση, περιορισμένη θητεία Διοικούσας Επιτροπής
Περιορισμένη διανομή κερδών	5% αποθεματικό, 35% σε εργαζόμενους/ες, 60% επανεπένδυση
Στόχος το όφελος στην κοινότητα	Κοινωνική ένταξη, κοινωνική φροντίδα, συλλογικός σκοπός;

Αναπτυσσόμενος τομέας (Οκτώβριος 2013=236, Σεπτέμβριος 2014=632)

ΚΟΙΝΣΕΠ ανά στάδιο εγγραφής

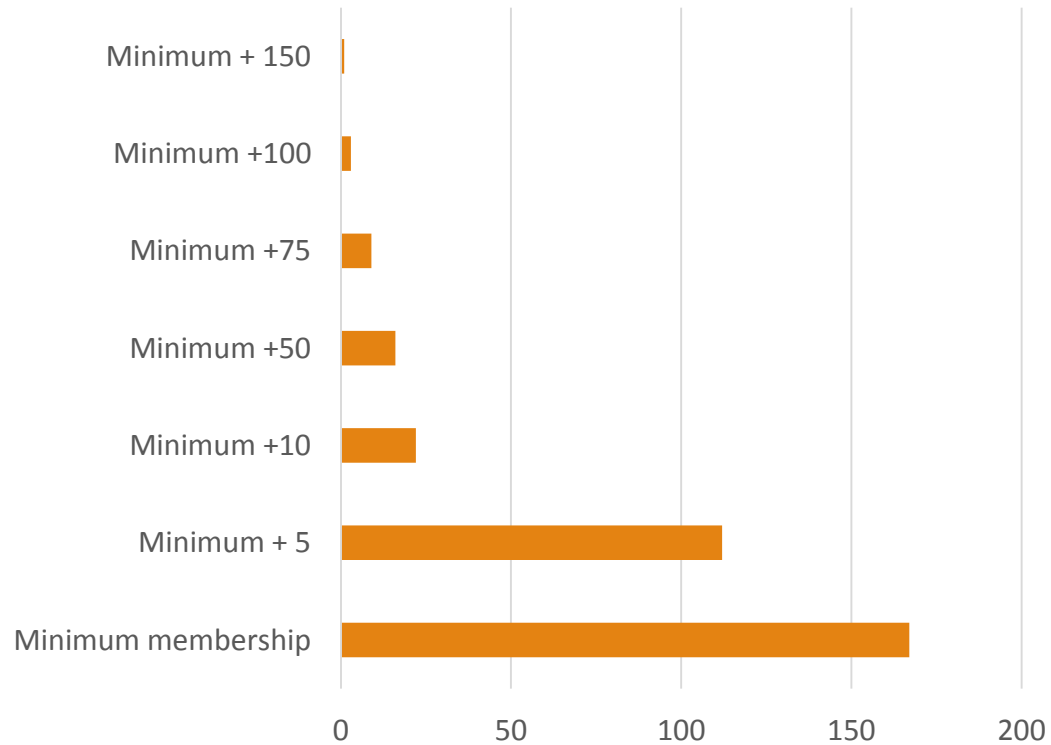
ΚΟΙΝΣΕΠ ανά σκοπό/παραγωγική δραστηριότητα

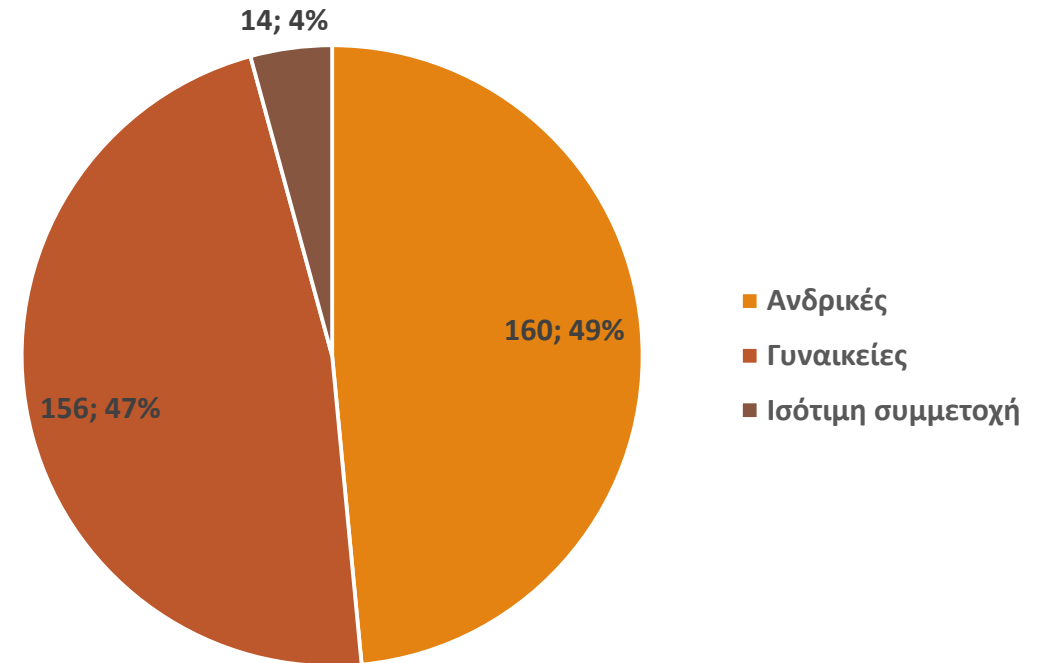
Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία από το Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Αναπτυσσόμενος τομέας (Οκτώβριος 2013=236, Σεπτέμβριος 2014=632)

Συλλογική διάσταση

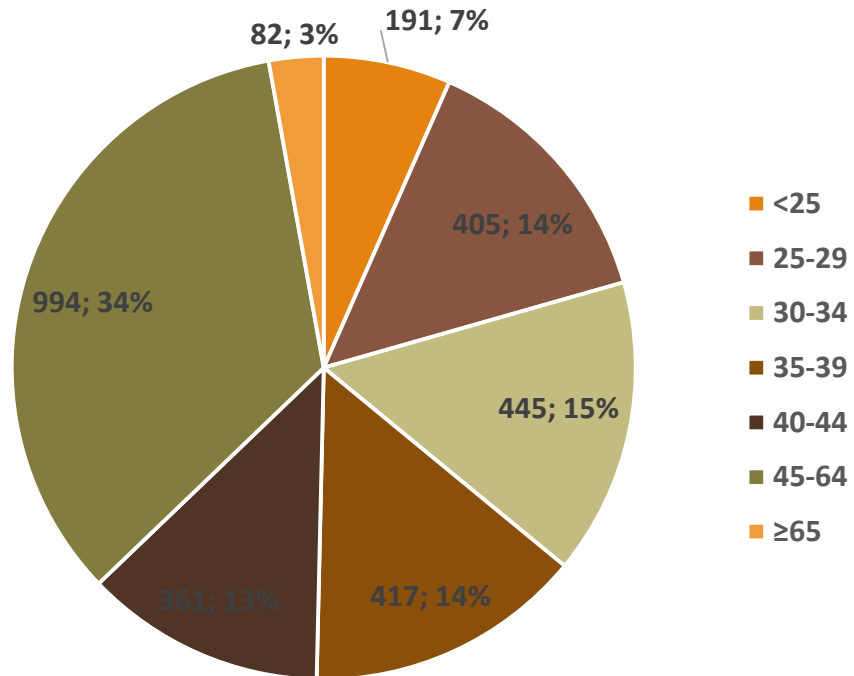
ΚΟΙΝΣΕΠ ανά φύλο

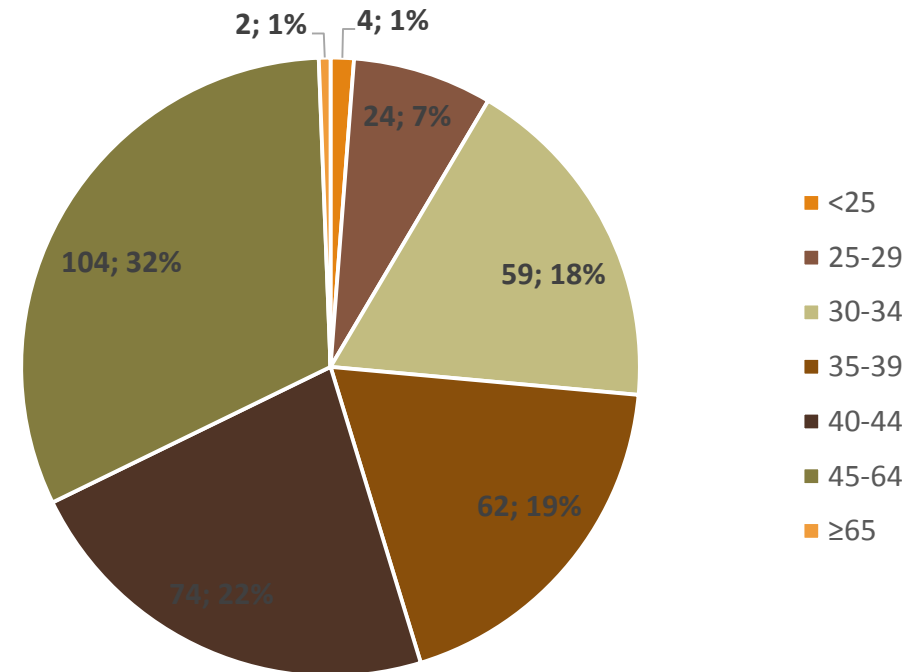
Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία από το Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Αναπτυσσόμενος τομέας (Οκτώβριος 2013=236, Σεπτέμβριος 2014=632)

Αριθμός ιδρυτικών μελών ανά ηλικιακή ομάδα

Αριθμός ΚΟΙΝΣΕΠ ανά ηλικιακό διάμεσο

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία από το Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας, Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Σύνοψη περιγραφικών αποτελεσμάτων

- 9 % διαγραφή παρά την πρόσφατη εισαγωγή του θεσμικού πλαισίου
- Η πλειψηφία συλλογικού παραγωγικού σκοπού παρά τη σύνδεση με κοινωνικό αποκλεισμό
- Οι μισές ΚΟΙΝΣΕΠ απλά εξαντλούν τον ελάχιστον αριθμό ιδρυτικών μελών σύμφωνα με το νόμο
- Οι γυναίκες ελαφρώς περισσότερες στο συνολικό αριθμό ιδρυτικών μελών
- Υπερεκπροσωπείται η ηλικιακή ομάδα 45-64 ετών
- Ποιος ο ρόλος του πολιτικού σχεδιασμού στην παρακολούθηση του κοινωνικού αντικτύπου

Πεδίο πολιτικής	Πρόβλημα
ΚΟΙΝΣΕΠ συλλογικού σκοπού	Μετασηματισμός υπαρχουσών ΜΜΕ σε ΚΟΙΝΣΕΠ για την αποφυγή ασφαλιστικών εισφορών
Δεσμοί συγγένειας	Δεν υπάρχει θεσμικός έλεγχος, αφανείς οικογενειακές επιχειρήσεις
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	Προώθηση άτυπων μορφών απασχόλησης
Χρηματοδότηση	Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας; Αποκλεισμός από επιδοτήσεις Αποκλεισμός από τραπεζικό δανεισμό
Προγραμματικές συμφωνίες με ΟΤΑ, ευρύτερο δημόσιο τομέα	Δεν υπάρχει πλαίσιο, ελεγκτικό συνέδριο
Δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς	Κοινωνικές ρήτρες: δημιουργία απασχόλησης, κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων, ίσες ευκαιρίες, προσβασιμότητα, βιωσιμότητα, ηθικό εμπόριο, εταιρική κοινωνική ευθύνη. Διυπουργική επιτροπή δεν έχει δουλέψει.
Κεντρικός και περιφερειακοί μηχανισμοί στήριξης	Μεγάλες καθυστερήσεις (οδηγός)

Προτάσεις πολιτικής

Policy area	Policy recommendation
Οικονομικές δραστηριότητες	Εντοπισμός νέων ή ακάλυπτων κοινωνικών αναγκών (καινοτόμες κοινωνικές ή περιβαλλοντικές υπηρεσίες)
Χρηματοδότηση	Άνοιγμα χρηματοδοτικών εργαλείων/επιδότησεων ΚΟΙΝΣΕΠ
Υποστηρικτικές δομές	Ενημέρωση για πιθανά πεδία δραστηριοποίησης
Δίκτυα ΚΟΙΝΣΕΠ	Κοινωνικός έλεγχος για την αποφυγή ομορτουνισμού (π.χ. γράμμα στον Πρόεδρο των ιδιοκτητών ξενοδοχείων)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	Επιδότηση ΚΟΙΝΣΕΠ
Σχέσεις με το δημόσιο τομέα	Στρατηγικό σχέδιο, όραμα, διευκολυντής

**Ευχαριστώ
Σοφία Αδάμ**

**+ 30 6977 201279
sof_adam77@yahoo.gr**